

2137-21

WATERPLAN GELDERLAND 2010 - 2015

**BIJLAGE MILIEUEFFECTRAPPORT VOOR
PLANNEN (PLANMER)**

DEFINITIEF

28 november 2008

B02023/CE8/079/000012

Inhoud

1	Inleiding en leeswijzer	5
2	De procedure	7
3	De planmer-plichtige onderdelen	9
4	Visie en aanpak	13
4.1	De visie achter het Waterplan	13
4.2	Aanpak milieubeoordeling PlanMER	14
4.3	Resultaten van de raadpleging en de advisering	15
5	De milieubeoordeling	17
5.1	De opzet van het Waterplan	17
5.2	Kader voor vastleggen van natte landnatuur in bestemmingsplannen	18
5.3	Kader voor vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen	21
5.4	De overige beleidsuitspraken	27
5.5	Natura-2000 gebieden	36
5.6	Duurzaamheid	38
6	Leemten in kennis en evaluatie	39
	Colofon	41

HOOFDSTUK

1

Inleiding en leeswijzer

MILIEUEFFECTRAPPORTAGE
VOOR PLANNEN

Ter ondersteuning van de besluitvorming is gekoppeld aan het opstellen van het Waterplan Gelderland 2010 – 2015 de procedure van de milieueffectrapportage voor plannen doorlopen (planmer). De procedure is gestart met een openbare kennisgeving in enkele bladen, raadpleging van betrokken bestuursorganen en advisering door de Commissie voor de milieueffectrapportage. Ten behoeve van deze raadpleging en advisering is een 'Notitie reikwijdte en detailniveau' opgesteld waarin de voorgenomen aanpak is uitgewerkt. Op basis van deze aanpak en de resultaten van de raadpleging en de advisering is vervolgens dit Milieueffectrapport voor plannen (PlanMER) opgesteld, het eindproduct van de procedure. Dit PlanMER is opgenomen als bijlage bij het Waterplan en moet nadrukkelijk in samenhang met het Waterplan worden gelezen. In het hoofdrapport van het Waterplan is een korte samenvatting van het PlanMER opgenomen.

LEESWIJZER

Dit PlanMER bestaat naast deze inleiding en leeswijzer uit nog vijf hoofdstukken:

- * Hoofdstuk 2 beschrijft de procedure.
- * Hoofdstuk 3 toetst welke onderdelen van het Waterplan planmer-plichtig zijn.
- * Hoofdstuk 4 beschrijft de visie achter het Waterplan, de aanpak van de milieubeoordeling in dit PlanMER en hoe daarbij is omgegaan met de resultaten van de raadpleging en de advisering op basis van de notitie reikwijdte en detailniveau.
- * Hoofdstuk 5 bevat de milieubeoordeling van zowel de planmer-plichtige als de overige onderdelen van het plan en gaat specifiek in op Natura 2000 en duurzaamheid.
- * Hoofdstuk 6 beschrijft leemten in kennis en geeft een eerste aanzet voor een evaluatieprogramma.

HOOFDSTUK

2 De procedure

De planmer-procedure staat niet op zich zelf, maar is een hulpmiddel bij de besluitvorming van in dit geval de provincie Gelderland over de vaststelling van het Waterplan Gelderland 2010 – 2015. De planmer-procedure is daarom gekoppeld aan de procedure die voor het opstellen van het Waterplan wordt doorlopen. De gecombineerde procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. Openbare kennisgeving.
2. Raadplegen bestuursorganen die bij de voorbereiding van het Waterplan moeten worden betrokken en advisering door de Commissie voor de milieueffectrapportage over reikwijdte en detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport voor plannen.
3. Opstellen milieueffectrapport voor plannen (PlanMER).
4. Ter inzage legging en inspraak ontwerp Waterplan inclusief PlanMER en toetsing Commissie m.e.r..
5. Motiveren van de gevolgen van de planmer-procedure en de inspraak in het definitieve Waterplan.
6. Bekendmaking en mededeling van het Waterplan.
7. Evaluatie van de effecten na realisatie.

Navolgend worden de stappen en de stand van zaken kort toegelicht.

Stap 1: Openbare kennisgeving

Het voornemen om het Waterplan te gaan opstellen en hiervoor een planmer-procedure te doorlopen is in heel Gelderland openbaar aangekondigd in regionale dagbladen op 2 juli 2008.

Stap 2: Raadplegen bestuursorganen

Na de bekendmaking is de reikwijdte en het detailniveau van dit PlanMER bepaald. Minimaal de bestuursorganen 'die ingevolge het wettelijk voorschrift waarop het plan berust bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken' moeten hierover worden geraadpleegd. In dit geval is dat vastgelegd in de Verordening Waterbeheer Gelderland.

Ten behoeve van deze verplichte raadpleging is een notitie 'Reikwijdte en detailniveau' opgesteld. De volgende bestuursorganen zijn een periode van zes weken in de gelegenheid gesteld hierop te reageren (11 juli tot 22 augustus 2008):

- De betrokken waterschappen: Vallei & Eem, Rijn en IJssel, Rivierenland en Veluwe.
- Rijkswaterstaat Oost-Nederland en directie IJsselmeergebied.
- Alle Gelderse gemeenten.
- Aangrenzende provincies: Overijssel, Utrecht, Flevoland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg.

- » Bevoegde Duitse autoriteiten ten aanzien van relevante grensvormende of grensoverschrijdende wateren.
- » Vitens.
- » VROM-Inspectie.
- » LNV – Vestiging Oost.
- » Staatsbosbeheer Regio Oost.
- » SER Gelderland.
- » ZLTO en LTO Noord.
- » Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen.
- » Natuurmonumenten Regiokantoor Gelderland.
- » Gelderse Milieufederatie.

Daarnaast is deze notitie ook vrijwillig ter advisering voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. Zij heeft haar advies op 11 september gepubliceerd.

Stap 3: Opstellen milieueffectrapport (PlanMER)

Dit PlanMER is opgesteld op basis van de inhoudelijke voorwaarden uit de Wet milieubeheer en de reikwijdte en het detailniveau zoals vastgesteld in de vorige stap. In paragraaf 4.3 is aangegeven hoe hierbij is omgegaan met de resultaten van de raadpleging en de advisering.

Stap 4: Ter inzage legging, inspraak en toetsing door de Commissie m.e.r.

Het ontwerp Waterplan wordt ter inzage gelegd inclusief dit PlanMER voor inspraak en advies. Het Waterplan levert een bijdrage aan de landelijke Stroomgebiedbeheerplannen van Rijn en Maas. Het ontwerp Waterplan wordt daarom gezamenlijk met de waterplannen van Rijk, andere provincies, waterschappen en eventueel gemeenten ter inzage gelegd ten behoeve van inspraak. De start van deze gecombineerde ter inzage legging en inspraak is op dit moment voorzien op 5 januari 2009.

Tevens wordt het PlanMER ter advies aangeboden aan de onafhankelijke Commissie m.e.r.. Deze toetsing is in deze fase van de planvorming verplicht omdat belangrijke natuurwaarden in het geding kunnen zijn (een functiewijziging binnen de EHS met een oppervlakte van 125 hectare of meer, zie hoofdstuk 3 van dit PlanMER).

Stap 5: Motiveren in het definitieve Waterplan

De provincie Gelderland zal in het uiteindelijke Waterplan motiveren hoe met de resultaten van het PlanMER en de inspraak is omgegaan.

Stap 6: Bekendmaking en mededeling van het plan.

Het definitieve Waterplan wordt eind 2009 bekend gemaakt.

Stap 7: Evaluatie van de effecten na realisatie

Het is verplicht om de daadwerkelijk optredende milieugevolgen van het Waterplan te monitoren en te evalueren. Zodat als de effecten blijken af te wijken van de voorspelde effecten in het PlanMER er passende maatregelen kunnen worden genomen. Omdat deze verplichting altijd volgt na het vaststellen van de het plan kan dit als laatste stap van de planmer-procedure worden gezien. In hoofdstuk 6 van dit PlanMER is al aangegeven welke effecten voor evaluatie in aanmerking komen. Dit kan vervolgens door de Provincie bijvoorbeeld worden doorvertaald naar vergunningvoorschriften met betrekking tot monitoring bij onttrekkingen.

HOOFDSTUK

3

De planmer-plichtige onderdelen

In de 'Notitie reikwijdte en detailniveau' is geconcludeerd dat het Waterplan Gelderland 2010 - 2015 planmer-plichtig is omdat het een kader biedt voor mogelijke toekomstige besluitmer-plichtige en besluitmer-beoordelingsplichtige projecten¹:

- * Een functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer.
- * Nieuwe, wijziging of uitbreiding van bodeminfiltratie of grondwateronttrekking van 1,5 miljoen m³ of meer per jaar.

Deze conclusie is getrokken op basis van:

- * Het Derde Waterhuishoudingsplan (WHP3) en de wijzigingen die hierin worden voorzien in de in januari 2008 door GS vastgestelde 'Hoofdlijnennota actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan'.
- * De eerste conceptteksten van het Waterplan als opvolger van het WHP3. Uitgangspunt is dat zowel nieuw beleid als het opnieuw vaststellen van bestaand beleid kaderstellend kan zijn voor toekomstige m.e.r.(beoordelings)plichtige besluiten.
- * Toetsing aan de Wet milieubeheer (Wm) en het hier aan gekoppelde Besluit m.e.r. 1994.

In dit PlanMER is het ontwerp Waterplan opnieuw getoetst. Hoewel de eindconclusie dezelfde is, zijn er toch wat verschillen ten aanzien van de m.e.r.-plichtige onderdelen van het plan. Aangezien het accent in de milieubeoordeling in dit PlanMER ligt bij de m.e.r.-plichtige onderdelen, zijn de verschillen navolgend toegelicht.

Kader voor functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw van 125 hectare of meer

Uitgangspunt in de Notitie reikwijdte en detailniveau was dat in het Waterplan een naar gemeentelijke bestemmingsplannen door te vertalen ruimtelijke bescherming zou worden opgenomen van regionale waterbergingsgebieden, wateren van het hoogste ecologische niveau (HEN-wateren) en natte landnatuur binnen de begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Doel is de betreffende gebieden te vrijwaren van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Alleen voor natte landnatuur blijkt echter in het Waterplan daadwerkelijk sprake te zijn van een kader voor mogelijke toekomstige besluitmer-plichtige en besluitmer-beoordelingsplichtige projecten, waardoor alleen dit onderdeel planmer-plichtig is. Dit wordt onderstaand nader toegelicht.

¹ In onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r. 1994 is vastgelegd voor welke activiteiten meteen een besluitmer moet worden doorlopen. In onderdeel D is vastgelegd voor welke activiteiten eerst moet worden beoordeeld of een besluitmer noodzakelijk is (beoordelingsplicht).

MAATREGELEN RUIMTE VOOR DE RIVIER

In het Waterplan wordt aangesloten bij de strategische keuze in het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier (2006): maatgevende afvoer bij Lobith van 16.000 m³/s in 2015 en circa 18.000 m³/s in 2050. Uitwerking van de maatregelen in onder meer bestemmingsplannen en vergunningverlening zullen naar verwachting (deels) besluitmer(bedoelings)-plichtig zijn (naast functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw van 125 hectare of meer kan dit ook betrekking hebben op dijken, ontgroning en het bergen van vervuilde grond en baggerspecie). Het Rijk blijft primair verantwoordelijk voor verdere uitwerking. In het Nationaal Waterplan is aangegeven dat ruimtelijke reservering van de maatregelen plaats vindt in de AMvB Ruimte. Dit onderdeel van het Waterplan is daarmee dus niet planmer-plichtig.

Regionale waterbergingsgebieden

In 2005 zijn de (zoek)gebieden voor waterberging vastgelegd in het Streekplan en voor een belangrijk deel van het landelijke gebied van Gelderland in de reconstructieplannen Veluwe, Achterhoek en Liemers en Gelderse Vallei/Utrecht-Oost. Voor al deze plannen is de m.e.r.-procedure doorlopen. Het gaat om gebieden die van nature onder water kunnen lopen. Sindsdien hebben de Waterschappen de daadwerkelijk benodigde capaciteit bepaald. Doordat zoveel mogelijk ruimte is gezocht in het verruimen van watergangen (vasthouden) is de uiteindelijk benodigde ruimte voor waterberging aanzienlijk kleiner dan de gereserveerde (zoek)gebieden. In de Streekplanuitwerking Waterberging (vastgesteld door GS op 19 december 2006) zijn de waterbergingsgebieden definitief aangewezen en begrensd. Zoals al aangekondigd in de Streekplanuitwerking zijn de waterbergingsgebieden ongewijzigd opgenomen op de functiekaart van het Waterplan ('Eefde-west' in de gemeenten Zutphen en Lochem en 'Het Binnenveld' in de gemeente Ede en Wageningen; 'Het Duivense Broek' in de gemeenten Duiven en Zevenaar is inmiddels vervallen). Voor de begrenzing en ruimtelijke bescherming wordt daarbij echter in het Waterplan verwezen naar de Streekplanuitwerking (hiervan was in de 'Notitie reikwijdte en detailniveau' nog niet uitgegaan). Het waterschap heeft de primaire verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en realisatie van de waterbergingsgebieden en zorgt in samenwerking met de gemeenten voor de ruimtelijke verankering. In de Streekplanuitwerking is opgenomen dat de waterbergingsgebieden per 1 januari 2008 door de betreffende gemeenten moeten zijn opgenomen in Bestemmingsplannen. Dit kan afhankelijk van de wijze waarop dat gebeurd besluitmer(bedoelings)-plichtig zijn. Vastlegging in bestemmingsplannen heeft nog niet plaats gevonden, maar dit zal zeer waarschijnlijk wel gebeuren tijdens looptijd van het Streekplan dat conform de nieuwe Wro inmiddels is omgezet in een Structuurvisie. Dit is gebeurd door het oorspronkelijke Streekplan aan te vullen met een Wro-agenda. In deze agenda is ondermeer opgenomen dat de provincie indien het beleid met betrekking tot waterberging niet juist of niet snel genoeg wordt doorvertaald gebruik zal maken van het binnen de Wro beschikbare instrumentarium (reactieve of proactieve aanwijzing). De planperiode van de Structuurvisie is gelijk aan de planperiode van het Waterplan: tot 2015. De definitieve regionale waterbergingsgebieden zullen ook worden opgenomen in de Gelderse reconstructieplannen die naar verwachting in 2010 worden herzien. Geconcludeerd wordt dat het Waterplan nooit het kader zal vormen voor een besluitmer(bedoelings)-plichtige vastlegging van de waterbergingsgebieden in bestemmingsplannen. De regionale waterbergingsgebieden vormen dus geen planmer-plichtig onderdeel van het Waterplan.

HEN-wateren

In het ontwerp Waterplan is een naar bestemmingsplannen door te vertalen ruimtelijke bescherming van HEN-wateren door middel van een beschermingszone vervallen. Doel

hiervan was om de milieubelasting van HEN-wateren door aangrenzend grondgebruik in ieder niet te laten toenemen en daarmee minimaal de huidige waterkwaliteit te behouden. Deze beschermingszones blijken niet effectief te zijn voor meststoffen en voor chemische middelen blijkt dat het aangescherpte Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij al voldoende bescherming te bieden. Bovendien blijkt het draagvlak voor de zones beperkt doordat veelal al andere zones van kracht zijn, zoals een mestvrije zone van 5 meter langs veel HEN-wateren als onderdeel van het Lozingenbesluit. Met het vervallen van deze ruimtelijke bescherming is geen sprake meer van een kader voor mogelijke toekomstige besluitmer-plichtige en besluitmer-beoordelingsplichtige projecten en is dit onderdeel van het Waterplan dus niet planmer-plichtig. Hierbij wordt nog opgemerkt dat HEN-wateren met de beschermingszone zoals opgenomen in het Derde Waterhuishoudingsplan in veel zo niet alle gevallen toch al niet voldeden aan het oppervlaktecriterium van een functiewijziging van 125 hectare of meer (beschermingszone besloeg slechts 15 meter aan weerszijden van HEN-water zelf en 10 meter bij A-watergangen die hier op uit komen).

Natte landnatuur binnen de begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

In het Waterplan wordt een naar gemeentelijke bestemmingsplannen door te vertalen ruimtelijke bescherming van natte landnatuur binnen de EHS vastgelegd. Voor bestaande terreinen waarin natte natuurwaarden meer dan 50% van de oppervlakte beslaat betreft het alleen het natuurgebied zelf (maar wel binnen de EHS) en bij terreinen waar de natte natuurwaarden meer dan 75% van het oppervlak beslaan daarnaast ook een hydrologische beschermingszone (het hydrologische beïnvloedingsgebied gebaseerd op het gemak waarmee water door de bodem stroomt). Dit beleid was eerder al vastgelegd in het Derde Waterhuishoudingsplan (2004), het Streekplan (2005) en de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (2006), maar wordt nu opnieuw verankerd in het Waterplan. Voor de natuurgebieden zelf kan dit een functiewijziging in bestemmingsplannen betekenen van vooral landbouw naar (landbouw met) natte natuur en voor de beschermingszones van vooral landbouw naar landbouw met beschermingszone natte natuur. Vertaling naar bestemmingsplannen heeft in veel gevallen nog niet plaats gevonden. Dit kan afhankelijk van de wijze waarop dat gebeurd besluitmer(beoordelings)-plichtig zijn. Uit de functiekaart van het Waterplan blijkt dat het vooral bij natte natuurgebieden met beschermingszones kan gaan om gebieden groter dan 125 hectare. Conclusie is dat het Waterplan het kader kan vormen voor een besluitmer(beoordelings)-plichtige vastlegging van natte landnatuur met beschermingszones in bestemmingsplannen. Dit onderdeel van het Waterplan is daarmee dus planmer-plichtig.

Kader voor bodeminfiltatie/grondwateronttrekking van 1,5 miljoen m³ of meer

Een nieuwe, wijziging of uitbreiding van bodeminfiltatie of grondwateronttrekking van 1,5 miljoen m³ of meer per jaar is besluitmer-beoordelingsplichtig. Bij 3 miljoen m³ of meer per jaar is direct sprake van besluitmer-plicht. Uitzondering vormen bronbemalingen bij bouwputten, bodemsaneringen en proefprojecten waterwinning, want die zijn alleen besluitmer-beoordelingsplichtig bij 3 miljoen m³ of meer per jaar. Na invoering van de Waterwet² is de provincie verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor de koude warmte opslag (KWO), de grotere industriële onttrekkingen (> 150.000 m³ per jaar) en de openbare drinkwaterwinning. Hiervoor is en wordt in het Waterplan zowel strategisch als operationeel beleid opgenomen. Het Waterplan biedt daarmee een kader voor mogelijke

² Naar verwachting in de loop van 2009. Voor invoering is de provincie verantwoordelijk voor de vergunningverlening van alle onttrekkingen.

toekomstige m.e.r.-plichtige en m.e.r.-beoordelingsplichtige infiltraties en onttrekkingen. Dit onderdeel van het Waterplan is dus planmer-plichtig.

Conclusie: de planmer-plichtige onderdelen

Het Waterplan is planmer-plichtig en bevat de volgende planmer-plichtige onderdelen:

- » Kader voor vastlegging van natte landnatuur in bestemmingsplannen, eventueel met beschermingszone, resulterend in een functiewijziging in natuur, recreatie en/of landbouw van 125 hectare of meer.
- » Kader voor vergunningverlening voor bodeminfiltratie of grondwateronttrekking van 1,5 miljoen m³ of meer per jaar (strategisch en operationeel beleid).

HOOFDSTUK

4
Visie en aanpak

4.1

DE VISIE ACHTER HET WATERPLAN

Het Waterplan Gelderland 2010 – 2015 is de opvolger van het Derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005 -2009 (WHP3, in 2008 ongewijzigd verlengd tot 2010). Het Waterplan is een verzameling van al het provinciale beleid dat een relatie heeft met de waterhuishouding in Gelderland. Dit beleid is breed en veelomvattend. Lange termijn doelstelling is dat het water in Gelderland uiterlijk in 2027 op orde moet zijn voor de maatschappelijke functies. Dat is gebiedsgericht maatwerk. Een eerste belangrijke uitgangspunt is dan ook om zo veel mogelijk ruimte te bieden aan lagere overheden voor dit gebiedsgerichte maatwerk; de provincie stuurt alleen op strategisch niveau op die aspecten waarbij provinciale regie noodzakelijk is om de doelstellingen te kunnen halen³. Ruimtelijke doorvertaling naar operationeel beleid met concrete en meetbare waterdoelen en maatregelen vind dan vervolgens plaats in gebiedsprocessen door de lagere overheden. Een tweede belangrijke uitgangspunt is om door te gaan op de weg die is ingeslagen met de eerdere waterplannen, tenzij bijsturing of aanvulling noodzakelijk is op basis van (nieuwe) nationale of Europese kaders (zie navolgend tekstkader). Zo wordt 'beleidsrust' gecreëerd en worden lopende trajecten zo min mogelijk verstoord. Dit sluit aan bij het Gelders coalitieakkoord 2007-2011: uitvoeren van bestaande plannen. Tijdens de evaluatie van het WHP3 is deze wens ook door de lagere overheden uitgesproken. In de in januari 2008 door GS vastgestelde 'Hoofdpijnnota actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan' zijn deze uitgangspunten voor het Waterplan verwoord.

In WHP3 waren naast de lange termijn doelstelling ook de hoofdlijnen van beleid vastgelegd voor de periode 2005 tot en met 2015 waarbij al rekening is gehouden met belangrijke beleidskaders, zoals de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en Natura 2000. Van hieruit waren prestaties afgeleid voor de planperiode van WHP3 (2005-2009) om deze hoofdlijnen van beleid te realiseren. Het Waterplan vult nu de resterende periode 2010-2015 in. In het Waterplan is het waterbeleid beschreven aan de hand van een aantal thema's, zoals landbouw, wateroverlast, watertekort, natte natuur, grondwaterbescherming en waterveiligheid. Voor deze thema's is beschreven welke doelstellingen voor 2027 en 2015 er liggen en hoe de Provincie de uitvoering van maatregelen ziet om die doelstellingen te bereiken. Bij sommige thema's gelden aanvullende waterdoelstellingen voor specifieke waterhuishoudkundige functies. De functies zijn vastgelegd op de bij het Waterplan behorende functiekaart

³ Alleen voor onttrekking en infiltratie van grondwater waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, wordt in het Waterplan ook operationeel beleid opgenomen.

DE BELANGRIJKSTE VERSCHILLEN TUSSEN HET WHP3 EN HET WATERPLAN 2010 – 2015

Naast de nieuwe naam zijn de belangrijkste verschillen tussen het Waterplan en het WHP3:

- Het WHP3 was gebaseerd op de Wet op Waterhuishouding, het Waterplan valt onder het regime van de nieuwe Waterwet die in 2009 in werking treedt.
- De lange termijn tijdshorizon wordt vervroegd van 2030 tot 2027. Dit gebeurt omdat bijvoorbeeld de KRW en het NBW-Actueel ook van deze termijn uitgaan.
- Enkele geringe beleidsaanpassingen vanwege de verplichte implementatie van de KRW. Voor de KRW worden waterlichamen aangewezen, de huidige ecologische toestand wordt vastgelegd en worden doelen en maatregelen opgenomen.
- De komst van de Waterwet heeft tot gevolg dat de waterschappen vergunningverlener worden voor een deel van de grondwateronttrekkingen, dit vraagt aanpassing van het beleid voor grondwaterbeheer.
- Met de komst van de Waterwet krijgt het Waterplan de status van structuurvisie voor zover het de ruimtelijke aspecten uit dit plan betreft. Dit vraagt om een beschrijving van hoe de provincie haar instrumentarium voor de realisatie van ruimtelijke doelen wil inzetten.
- De aanpak van verdroging vraagt vastlegging van al in de planperiode van WHP3 aangepaste werkwijze voor de TOP-lijst gebieden.
- Watergerelateerde onderwerpen uit het Gelders Milieuplan worden in het Waterplan opgenomen.

4.2**AANPAK MILIEUBEOORDELING PLANMER**

Het PlanMER dient ter ondersteuning van de besluitvorming over het Waterplan Gelderland 2010 – 2015. De planmer-plicht geldt daarbij voor het hele plan. De Wet milieubeheer vereist dat de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen van zowel het plan als van redelijke alternatieven voor het plan worden beschreven. Zoals beschreven in de vorige paragraaf is het beleid in het Waterplan zodanig breed en veelomvattend dat geen sprake is van één samenhangend geheel. Bovendien betreft het voornamelijk hoog abstract strategisch beleid waarbij nog meerdere concrete invullingen denkbaar zijn, om zo veel mogelijk ruimte te bieden aan lagere overheden voor gebiedsgericht maatwerk. Ruimtelijke doorvertaling en beschrijving van concrete maatregelen en milieueffecten is veelal nog niet mogelijk. Het integraal beschrijven van de concrete milieueffecten van het plan is daarmee niet mogelijk. De keuze om zoveel mogelijk door te gaan met het bestaande beleid is al gemaakt. Het heeft dan ook geen meerwaarde voor de besluitvorming om voor het hele Waterplan integrale alternatieven te ontwikkelen.

Eerste stap: beoordeling planmer-plichtige onderdelen

Daarom worden als eerste stap de planmer-plichtige onderdelen beoordeeld (bescherming natte landnatuur en onttrekking en infiltratie van grondwater); dit zijn immers volgens het Besluit m.e.r. de activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Daarbij worden in onderlinge samenhang beschreven:

1. De hoofdlijnen van het beleid.
2. Het wel of niet aanwezig zijn van reële alternatieven.
3. De onderbouwing van het beleid en de rol van het milieu hierbij.
4. Mogelijke typen maatregelen en effecten.

Tweede stap: beoordeling invloed overige beleidsuitspraken

Als tweede stap wordt beoordeeld of mogelijke typen maatregelen die kunnen volgen uit andere beleidsuitspraken in het plan van invloed kunnen zijn op de beschreven typen effecten (het versterken of verzwakken van effecten door cumulatie). Hierbij gaat het niet alleen om nieuwe beleidskeuzes en beleidslijnen die in het Waterplan worden opgenomen, maar ook om het bestaande beleid dat overgenomen wordt uit het WHP3. Er wordt immers bewust besloten om dit beleid voort te zetten.

Algemeen beoordelingskader

Op hoofdlijnen worden als gevolg van maatregelen in dit PlanMER vier typen effecten onderscheiden:

1. Primaire hydrologische effecten (milieuaspect bodem en water): kwantiteit en kwaliteit van grondwater en oppervlaktewater.
2. Secundaire effecten op milieubaarden en gebruiksfuncties door veranderingen in de hydrologische situatie, vooral natuur en landbouw en eventueel archeologie, cultuurhistorie, infrastructuur, gebouwen en recreatie.
3. Effecten als gevolg van ruimtebeslag en vernietiging door benodigde ingrepen (bijvoorbeeld de aanleg van voorzieningen). Mogelijke effecten op natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie, wonen en werken.
4. Uitstralingseffecten door aanlegwerkzaamheden en gebruik van voorzieningen, onder meer geluid, lucht en natuur.

De concreetheid waarmee de mogelijke typen effecten kunnen worden beschreven is sterk afhankelijk van de mate van concreetheid van het beleid en de concreetheid waarmee mogelijke typen maatregelen kunnen worden beschreven. Dit zal van geval tot geval verschillen. Het beleid in het Waterplan richt zich logischer wijs vooral op de eerste twee typen effecten (effecten die een relatie hebben met de hydrologische situatie). Het derde en vierde type effecten zijn bij veel maatregelen voor m.e.r.-begrip relatief beperkt van omvang (bijvoorbeeld bij de aanleg van een stuw in een lokale waterloop of de aanleg van een lage kade). De niet hydrologische effecten van voorzieningen die kunnen worden aangemerkt als inrichtingen (bijvoorbeeld ten behoeve van industriële grondwateronttrekking) zullen veelal niet onder de reikwijdte van het Waterplan vallen. De regelgeving en het kaderstellende beleid voor de vergunningverlening voor inrichtingen is opgenomen in onder meer de Wet milieubeheer en het Gelders Milieuplan.

4.3**RESULTATEN VAN DE RAADPLEGING EN DE ADVISERING**

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 zijn de bij het Waterplan betrokken bestuursorganen in een periode van zes weken in de gelegenheid gesteld te reageren op de notitie 'Reikwijdte en detailniveau milieueffectrapportage voor plannen' (11 juli tot 22 augustus 2008). De meeste instanties hebben positief of niet gereageerd. Er zijn enkele inhoudelijke reacties. De Provincie Limburg merkt terecht op dat bijlage 1 uit de notitie 'Groslijst m.e.r.-plicht: mogelijke relevante activiteiten' is gebaseerd op de oude WRO en adviseert in het PlanMER uit te gaan van de nieuwe Wro die per 1 juli 2008 van kracht is. In dit PlanMER is inderdaad uitgegaan van de nieuwe Wro en de nieuwe planvormen hierbinnen (zo is het Streekplan nu een Structuurvisie geworden). Dit is overigens niet van invloed op de m.e.r.-plichtige activiteiten van het Waterplan met bijbehorende drempels zoals beschreven in paragraaf 3.1 van de notitie en hoofdstuk 3 van dit PlanMER. Het Waterschap Rijn en IJssel heeft terecht aangegeven dat het Duivense Broek in de gemeenten Duiven en Zevenaar, in paragraaf 4.2

van de notitie aangemerkt als ruimtelijk te beschermen regionaal waterbergingsgebied, inmiddels is vervallen. In dit PlanMER is het Duivense Broek niet meer meegenomen als regionaal waterbergingsgebied, zoals valt te lezen in hoofdstuk 3 'De planmer-plichtige onderdelen'.

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 is de notitie ook vrijwillig ter advisering voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie heeft haar advies op 11 september gepubliceerd. De Commissie kan zich grotendeels vinden in de aanpak van het PlanMER zoals beschreven in de notitie, maar geeft wel een aantal adviezen en aandachtspunten mee. In het Waterplan en dit PlanMER is geprobeerd hieraan tegemoet te komen.

HOOFDSTUK

5

De milieubeoordeling

5.1

DE OPZET VAN HET WATERPLAN

Hoofdstuk 4 van het Waterplan ('Het Gelderse waterbeleid') beschrijft aan de hand van een aantal thema's het strategische beleid voor oppervlaktewater kwaliteit en kwantiteit en grondwaterkwaliteit. De thema's zijn 'oppervlaktewaterkwaliteit en de eisen van de kaderrichtlijn water', 'hoogwaterbescherming', 'regionale wateroverlast', 'watertekort', 'waterbodems', 'landschap, cultuurhistorie en archeologie', 'beleid in extreme omstandigheden', 'landbouw', 'natte natuur', 'stedelijk gebied', 'grondwaterbescherming en drinkwatervoorziening', 'zwemwater' en 'beroepsscheepvaart'. Hoofdstuk 5 'Grondwaterbeheerplan' beschrijft het strategische en operationele beleid voor grondwaterkwantiteit.

Einddoel in 2027 is dat het waterbeheer volledig op orde is ten behoeve van de maatschappelijke functies. De eisen die deze functies stellen aan de waterhuishouding zijn beschreven bij de betreffende thema's. Voor het hele Gelderse grondgebied geldt een basisniveau om de mens en algemeen voorkomende planten en dieren voldoende levensruimte te bieden, te voorzien in water dat geschikt is voor de meeste functies en te zorgen dat aan de normen voor veiligheid tegen hoogwater en wateroverlast wordt voldaan (zie paragraaf 4.2 van het Waterplan). Voor een aantal functies is het basisniveau niet toereikend en zijn aanvullende eisen vastgesteld voor de inrichting en het beheer van het watersysteem. Op de functiekaart is aangegeven waar welke functie leidend is. Er is ook sprake van dubbelfuncties waar de eisen van twee functies van toepassing zijn. Als voldaan wordt aan de eisen van de betreffende functie(s) moet dat zo blijven. Als niet aan de eisen wordt voldaan, geeft de functiekaart het streefbeeld weer en mag de situatie in ieder geval niet verslechteren.

Het beleid zal door lagere overheden worden vertaald in concrete maatregelen. Zo vormt het Waterplan het beleidsmatige kader voor de Waterschappen voor het (stroom)gebiedsgericht door middel van een open proces met alle belanghebbenden ontwikkelen en vaststellen van het te realiseren 'gewenste grond- en oppervlaktewater-regiem in het landelijke gebied. Doel is vertaling van het strategische beleid met betrekking tot de waterkwantiteit uit het Waterplan naar concrete en meetbare waterdoelen en uit te voeren maatregelen op operationeel niveau in de waterbeheerplannen. Het waterbeheerplan vormt op haar beurt onder meer het kader voor vergunningverlening en de aanpassing van peilbesluiten. Gemeenten zijn onder meer verantwoordelijk voor het mogelijk maken en vastleggen van maatregelen en gebruik in bestemmingsplannen. Aangezien het Waterplan op ruimtelijke aspecten de status krijgt van structuurvisie, heeft de provincie instrumenten achter de hand om de ruimtelijke doorvertaling van beleid door lagere overheden te sturen (zie Waterplan paragraaf 4.9).

5.2

KADER VOOR VASTLEGGEN VAN NATTE LANDNatuur IN BESTEMMINGSPLANNEN

Het Waterplan is planmer-plichtig omdat het een kader kan vormen voor het vastleggen van natte landnatuur in bestemmingsplannen, eventueel met beschermingszone, resulterend in een functiewijziging in natuur, recreatie en/of landbouw van 125 hectare of meer.

Hoofdpijnen van het beleid

Het beleid voor natte landnatuur is opgenomen in paragraaf 4.4.1 van het Waterplan. Doel voor 2027 is het herstel van de watercondities voor verdroogde natte landnatuur. Bestaande terreinen waarin natte natuurwaarden meer dan 50% van de oppervlakte beslaan hebben de functie natte landnatuur gekregen. De natuurdoeltypen zijn vastgelegd en uitgewerkt in de 'Streekplanuitwerking kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse EHS' (2006) en het 'Gebiedsplan Natuur en Landschap' (2006). Herstel vindt (stroom)gebiedsgericht plaats door middel van een open proces met alle belanghebbenden waarbij het te realiseren en behouden 'gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem' (GGOR) wordt vastgesteld en gerealiseerd.

Op basis van de resultaten van de landelijke task-force verdroging is door de provincie Gelderland een TOP-lijst samengesteld met 35 gebieden met verdroogde natte landnatuur binnen de EHS (waaronder alle 16 Gelderse Natura 2000 gebieden met een directe relatie met water, zie paragraaf 5.5 van dit PlanMER). Dit beleid is nieuw ten opzichte van het Derde Waterhuishoudingsplan. In het Gelderse Coalitieakkoord is de doelstelling opgenomen om in 2010 minimaal 10 TOP-lijst gebieden en 1.000 hectare te herstellen en voor 2013 alle TOP-lijst gebieden. Bij de aanpak van deze TOP-lijst gebieden wordt aangesloten bij de doelen voor de EHS en Natura-2000. Bij de overige natte landnatuurgebieden mag de waterhuishoudkundige situatie niet achteruit gaan en als zich kansen voordoen de situatie te verbeteren zonder negatieve effecten voor de landbouwfunctie moeten deze kansen worden benut.

Voor natte landnatuur binnen de EHS is in het Waterplan een naar gemeentelijke bestemmingsplannen door te vertalen ruimtelijke bescherming vastgelegd. Dit betreft de natte landnatuurgebieden zelf en waar de natte natuurwaarden meer dan 75% van het oppervlak beslaan daarnaast ook een hydrologische beschermingszone. Dit is het hydrologische beïnvloedingsgebied gebaseerd op het gemak waarmee water door de bodem stroomt. In de beschermingszone moet rekening worden gehouden met de kwaliteit, waterstand en stroming van het grond- en oppervlaktewater met het oog op de natuurwaarden en -doelen van het betreffende natuurgebied.

Alternatieven

Het beleid voor ruimtelijke bescherming van natte landnatuur uit het Derde Waterhuishoudingsplan (2004), het Streekplan (2005) en de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (2006) wordt voortgezet. Ruimtelijke bescherming binnen de EHS in bestemmingsplannen had voor 1 januari 2008 moeten plaats vinden, maar is nog niet afgerond. De hydrologische bescherming van natte landnatuur blijft van groot belang. Het opnemen van de beschermingszones in bestemmingsplannen zal worden voorgeschreven in de nog op te stellen Wro-verordening. Er zijn in deze fase van de planvorming geen reële alternatieven meer voor de bescherming van natte landnatuur (zie ook paragraaf 4.1 van dit PlanMER 'De visie achter het Waterplan').

Onderbouwing beleid en rol van het milieu

Navolgend wordt het beleid voor ruimtelijke bescherming van natte landnatuur puntsgewijs onderbouwd waarbij is aangegeven wat de rol van het milieu hierbij is geweest:

- * Bij het toekennen van de functie 'natte landnatuur' spelen alleen de zo objectief mogelijk vastgestelde huidige natte natuurwaarden een rol. Het daarbij gehanteerde criterium van 50% van de oppervlakte is arbitrair.
- * De natte landnatuur in Gelderland staat onder druk door verdroging en is sterk afhankelijk van de omgevingscondities (waterkwantiteit en -kwaliteit). Vandaar dat wordt ingezet op ruimtelijke bescherming van gebieden met de functie natte landnatuur. Het ontwerp Waterplan is hiervoor een voor de hand liggende planvorm.
- * Alleen gebieden met de functie natte landnatuur binnen de EHS worden actief ruimtelijk beschermd (waaronder ook de Natura-2000 gebieden). Voor de EHS (en Natura-2000) geldt immers al een streng beschermingsregime en de EHS vormt al geruime tijd de belangrijkste peiler onder het nationale en provinciale natuurbeleid. Op deze wijze worden de beschikbare middelen efficiënt ingezet.
- * Om natte landnatuur afdoende te kunnen beschermen kan ook de waterhuishouding in de omgeving van het natuurgebied van belang zijn. Bij beschermde gebieden met veel natte natuurwaarden wordt daarom een beschermingszone ingesteld. Het hierbij gehanteerde criterium van natuurgebieden waarin minimaal 75% van de oppervlakte uit natte natuurwaarden bestaat is arbitrair, maar in de praktijk blijken hier wel alle natte natuurgebieden die als belangrijk worden ervaren onder te vallen.
- * De beschermingszone beslaat het gebied van waaruit een sterke negatieve hydrologische beïnvloeding van de natte natuurwaarden mogelijk is. De omvang van de beschermingszone is bepaald aan de hand van een aantal objectieve criteria die de lokale geohydrologische situatie karakteriseren (zie kadertekst in het Waterplan).
- * Binnen de beschermingszones geldt evenals in de EHS een "nee, tenzij"-benadering voor wat betreft wateraspecten (in de Streekplanuitwerking Herbegrenzing EHS worden de beschermingszones bij TOP-lijst gebieden daadwerkelijk binnen de EHS gebracht). Grootschalige verstening rondom de natuur kan hiermee worden voorkomen. Verstening belemmert de infiltratie van neerslag rondom natuur en zorgt voor verhoogde afvoeren tijdens perioden van neerslag. Ook de aanleg van werken die een verandering van de grondwaterstanden of -stroming tot gevolg hebben die nadelig is voor de betreffende natuur, kunnen worden geweerd. Te denken valt aan grote kelders, de aanleg van drainage en onderbemalingen. Gemeenten moeten een en ander regelen in voorschriften bij de bestemmingsplannen.

Geconcludeerd kan worden dat natuur de hoofdrol heeft gespeeld bij de totstandkoming van het beleid voor ruimtelijke bescherming van natte landnatuur. Andere milieuaspecten en -functies spelen hierbij alleen een rol voor zover van belang voor het bereiken van de natuurdoelen. Aangezien het gaat om bedreigde natuurwaarden binnen de EHS (en in een aantal gevallen Natura-2000) is dit ook logisch en verdedigbaar vanuit Rijks- en provinciaal beleid en regelgeving. Geprobeerd is het beleid effectief en haalbaar en betaalbaar te maken door keuzes te maken: niet alle natte natuur wordt beschermd, maar alleen terreinen met een hoge concentratie aan natte natuur binnen de EHS. Hierbij is gestreefd naar zo objectief mogelijke criteria (in dit geval de kwantiteit en niet de kwaliteit van de natte natuurwaarden), hoewel de precieze drempels die worden gehanteerd arbitrair zijn.

Mogelijke typen maatregelen en effecten

Zoals blijkt uit de functiekaart zijn er veel gebieden met de functie natte landnatuur groter dan 125 hectare, vooral in Oost-Gelderland in gevallen waarbij ook sprake is van een beschermingszone. In dit stadium is echter nog niet te voorspellen of en waar daadwerkelijk sprake zal zijn van een functiewijziging in natuur, recreatie of landbouw van 125 hectare of meer in bestemmingsplannen en dus van besluitmer-plicht. De natte natuurgebieden maken onderdeel uit van de EHS en soms Natura-2000 en zijn of worden al in bestemmingsplannen vastgelegd. Daarom wordt in dit PlanMER niet gebiedsgericht ingegaan op benodigde typen maatregelen en effecten, maar alleen in algemene zin.

Het primaire doel van de ruimtelijke bescherming is nieuwe ontwikkelingen die kunnen leiden tot een verslechtering van de hydrologische situatie voor de natte natuurwaarden te voorkomen. Ruimtelijke bescherming resulteert op zich zelf dus nog niet in het treffen van maatregelen met milieueffecten als gevolg hiervan. Maar voor het herstel van de natte natuurwaarden (TOP-lijst gebieden in 2010 of voor 2013, overige gebieden voor 2027) zijn vaak wel maatregelen nodig die binnen het bestemmingsplan mogelijk moeten zijn. Daarom zal een indicatieve doorkijk worden gegeven naar de mogelijk te verwachten milieueffecten als gevolg van eventueel benodigde typen inrichtingsmaatregelen om de doelstellingen te kunnen bereiken. De daadwerkelijke inrichtingsmaatregelen zullen via een GGOR-proces worden bepaald waarna uitvoeringsplannen worden opgesteld en uitgevoerd.

Natte natuur stelt eisen aan de (grond-)waterkwaliteit en (grond-)waterkwantiteit. Een (periodiek) hoge grondwaterstand is een vereiste. Afhankelijk van het type natuur is dat alleen in het voorjaar (bijvoorbeeld natte hei) of over een groot deel van het jaar (bijvoorbeeld moerasvegetatie). Als de grondwaterstand te laag is, neemt in de bodem lucht de plek in van het water en treden oxidatieprocessen op die leiden tot eutrofiëring en verzuring. De kwaliteit van het grondwater is in een natuurlijke situatie afhankelijk van de oorsprong van het water: regenwater, kwel van lokale herkomst, regionale kwel of overstroming door oppervlaktewater.

Herstellen van verdroogde natte landnatuur kan bestaan uit optimalisering van de waterhuishouding in het gehele gebied (dus ook voor landbouw), interne maatregelen in de natuurgebieden (bijvoorbeeld afplaggen) en uit vernatting van de omgeving van de natuurelementen. Typen maatregelen zijn:

- Verhogen van het waterpeil in watergangen door het aanpassen van de vorm, het plaatsen van stuwen en/of het aanbrengen van drempels.
- Verwijderen van drainagemiddelen en dempen van sloten.
- Aanpassen van de omvang en/of locatie van grondwateronttrekkingen. Hiervoor is in hoofdstuk 5 'Grondwaterbeheerplan' van het Waterplan beleid opgenomen, zoals het terugdringen van de omvang van onttrekkingen in kwetsbare gebieden (de optimaliseringsgebieden, zie navolgende paragraaf).

Naast de bedoelde effecten op de milieucompartmenten 'bodem en water' en 'natuur' (tegen gaan verdroging) zijn vooral effecten te verwachten voor de functie landbouw, vooral productieverlies door vernatting. Streven van de provincie is om zoveel mogelijk afspraken op vrijwillige basis te maken met de betrokken agrariërs en grondeigenaren (conform de Ladder van Keereweer, zie het Waterplan). Doordat de ingrepen veelal beperkt van omvang zijn, zijn ook de effecten als gevolg van ruimtebeslag en verstoring beperkt. Omdat in de Streekplanuitwerking Herbegrenzing EHS alle beschermingszones rond TOP-lijst gebieden

binnen de EHS worden gebracht, worden bij deze gebieden geen nadelige effecten voor de landbouw verwacht buiten de EHS.

5.3

KADER VOOR VERGUNNINGVERLENING VOOR GRONDWATERONTREKKINGEN

Het Waterplan is planmer-plichtig omdat het een kader kan vormen voor de vergunningverlening voor bodeminfiltraties of grondwateronttrekkingen van 1,5 miljoen m³ of meer per jaar.

Hoofdpijnen van het beleid

Het beleid voor grondwaterkwantiteit is opgenomen in hoofdstuk 5 van het Waterplan: het grondwaterbeheerplan. Het betreft integraal strategisch beleid voor alle onttrekkingen en operationeel beleid voor onttrekkingen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is: openbare drinkwatervoorziening, koude-warmte opslag systemen en industriële onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar. Voor deze onttrekkingen verleent de provincie de vergunningen, int grondwaterheffing, houdt toezicht op naleving van voorschriften en treedt handhavend op. Op basis van het operationele beleid vindt de individuele afweging per vergunning of handhaving plaats. Regels voor het onttrekken of infiltreren van grondwater zijn vooral opgenomen in de Grondwaterwet en de provinciale verordening, onder andere vanaf welke hoeveelheden sprake is van vergunningplicht.

Binnen het beleid wordt geen onderscheid gemaakt tussen bodeminfiltratie of grondwateronttrekking van minder of meer dan 1,5 miljoen m³ per jaar (de drempel voor besluitmer-beoordelingsplicht). Dus in principe kan al het strategische en operationele beleid kaderstellend zijn voor toekomstige besluitmer-plichtige vergunningverlening. De belangrijkste strategische beleidsuitspraken zijn:

- Grondwater is en blijft de voornaamste bron van drinkwater. Plafond van 170 miljoen m³ water per jaar als graadmeter voor de onttrokken hoeveelheden in Gelderland.
- Grondwater mag worden ingezet voor hoogwaardige industriële toepassingen (water dat wordt gebruikt voor of in direct contact komt met producten die zijn bedoeld voor de menselijke consumptie) en alleen in specifieke gevallen bij andere industriële toepassingen. Plafond van 85 miljoen m³ per jaar als graadmeter.
- Bronbemalingen en grondwatersaneringen zijn in principe in heel Gelderland toegestaan.
- Beregening vanuit grondwater is ten tijde van watertekort om landbouwkundige schade te verminderen in beginsel toegestaan, mits hierdoor geen schade aan waterafhankelijke functies ontstaat. Streven is beregening zoveel mogelijk te beperken.
- Koude-warmteopslag wordt gestimuleerd en is in heel Gelderland toegestaan behalve binnen 25-jaarszones rond openbare drinkwaterwinningen. Op locaties met kans op interferentie, zoals bijvoorbeeld kassencomplexen, bedrijventerreinen, kantorenparken en woonwijken, geeft de provincie de voorkeur aan collectieve of geclusterde voorzieningen.
- Grondwater moet efficiënt en effectief worden ingezet (Vitens dient dit ook te bevorderen voor water dat wordt geleverd aan de industrie) en schade aan andere belangen moet worden voorkomen of als dat niet kan zoveel mogelijk beperkt of gecompenseerd en anders worden vergoed. Bij aanvragen voor nieuwe onttrekkingen of uitbreidingen is de functiekaart leidend. Onttrekkingen mogen vooral het behalen van de natuurdoelen niet in de weg staan: natte natuurparels, natte landnatuur en de HEN- en SED-wateren. Daarbij tevens aandacht voor Natura 2000 en EHS.

- Twee optimaliseringsgebieden ('Oost- en Zuid-Veluwe' en 'de Graafschap') waarin grondwateronttrekkingen enerzijds natuurfuncties kunnen schaden en anderzijds grondwateroverlast kunnen beperken. Netto minder onttrekking voor de drinkwatervoorziening of verschuiving naar minder kwetsbare locaties binnen of buiten het optimaliseringsgebied. Strengere eisen voor industriële onttrekkingen: toe te passen technieken, mitigerende maatregelen en locatiekeuze.
- Meenemen van het cumulatieve effect van onttrekkingen in de blauwe motoren waardoor benedenstreams schade ontstaat (bv. vermindering kweldruk) bij de ontwikkeling van gebiedsvisies en -processen en in mindere mate bij de vergunningverlening.
- De vergunningen voor openbare drinkwaterwinning worden aangepast op een convenant tussen de provincie Gelderland en Vitens over de lange termijn visie.
- Doorlevering van grondwater van het ene naar het andere bedrijf wordt niet toegestaan. Het beperkte aantal bestaande gevallen wordt geaccepteerd.

De belangrijkste operationele beleidsuitspraken zijn:

- Bij elke aanvraag voor vergunning voor onttrekking of infiltratie onderzoeksrapport overleggen met goede onderbouwing en beschrijving van de gevolgen voor de omgeving. Beoordelingspunten bij vergunningverlening (toestemming, geen toestemming of toestemming onder voorschriften zoals het opzetten van een meetnet):
 - Onderbouwing noodzaak aangevraagde hoeveelheid.
 - Relatie tot functietoekenning waterplan.
 - De belangen die voor- of nadeel ondervinden en in welke mate. In ieder geval:
 - Natuur: verdroging/vermatting.
 - Landbouw: schade of voordeel door verdroging/vermatting.
 - Bebouwing en infrastructuur: zetting, wateroverlast, schade aan monumentale panden.
 - Bodemkwaliteit: verontreiniging, schade aan archeologisch waardevolle objecten in de bodem, verandering grens tussen zoet en zout grondwater.
 - Maatregelen ter bescherming van getroffen belangen (bijvoorbeeld infiltratie oppervlaktewater, retourbemaling).
 - De relatie tot het oppervlaktewatersysteem.
- Bij de beoordeling van permanente onttrekkingen voor drinkwater en industrie zijn de specifieke regionale kenmerken van belang, zoals de relatie met de kwelstromen op de Veluwe, de relatie met het oppervlaktewater in Oost-Gelderland, de relatie met de aanvoer van gebiedsvreemd water in het rivierengebied en in de optimaliseringsgebieden het hiervoor geldende aanvullende strategische beleid.
- Grondwater mag worden ingezet voor hoogwaardige industriële toepassingen of bij andere toepassingen in het geval van:
 - bedrijfsprocessen die alleen met grond- en drinkwater kunnen werken.
 - er geen alternatieven zijn (zoals inzet van regenwater, oppervlaktewater of partieel gezuiverd afvalwater).
 - alternatieven in strijd zijn met andere milieudoelstellingen.
 - combinatie met een sanering of het voorkomen van wateroverlast.

Bij een nieuwe vergunningaanvraag dient het effectief en efficiënt gebruik van grondwater te worden aangetoond door middel van een waterbesparingsplan. Waterbesparende maatregelen met een terugverdientijd van maximaal 5 jaar kunnen in de vergunning worden voorgeschreven. In optimaliseringsgebieden kunnen

waterbesparende maatregelen worden voorgeschreven met een maximale terugverdientijd van 10 jaar.

- * Aanvullende beoordelingscriteria bij koude-warmte opslagsystemen:
 - o netto opwarming of afkoeling van bodem (geen afwenteling energieverliezen).
 - o verontreiniging van grondwater door lekkage uit gebouwencircuit.
 - o beperkingen voor bestaande en/of toekomstige gebruikers van de bodem, zoals ondergronds bouwen of andere KWO-systemen.
 - o menging waterkwaliteiten (zoet/zout, verschillende watervoerende pakketten).
 - o aantasting beschermende kleilagen.

Beleid heeft alleen betrekking op systemen waarbij grondwater wordt onttrokken (open systemen).
- * De provincie is voor onttrekkingen waarvoor zij bevoegd gezag is belast met het toezicht op de naleving van de vergunningen. Dit richt zich in hoofdlijnen op:
 - o het meten van de onttrokken hoeveelheden en het voldoen aan de gestelde grenzen.
 - o het naleven van vergunningsvoorschriften en regels uit de verordening.
 - o doelen van het waterplan en dus prioriteit bij toezicht in gebieden met natte natuurparels/landnatuur en de HEN- en SED-wateren inclusief beschermingszones.
 - o Energiebalans in de bodem bij KWO-systemen.
- * Het is mogelijk om het primair grondwaterstandmeetnet van de provincie in gebiedsdelen met verhoogde beleidsmatige aandacht flexibel uit te breiden met 25 locaties.

Alternatieven

Het vigerende beleid voor grondwaterkwantiteit wordt voortgezet. Er zijn in deze fase van de planvorming geen reële alternatieven meer (zie ook paragraaf 4.1 van dit PlanMER 'De visie achter het Waterplan'). Grondwater is en blijft de voornaamste bron van drinkwater omdat:

- * De kwaliteit goed is waardoor minder energie nodig is dan bij bijvoorbeeld bereiding uit oppervlaktewater.
- * De kwaliteit het beste te beschermen is.
- * Van grondwater ook op de langere termijn voldoende aanwezig is. Het vastgestelde plafond van maximaal 170 miljoen m³ per jaar wordt nu bij lange na niet gehaald (verderop in deze paragraaf wordt ingegaan op de onderbouwing van dit plafond). De totale onttrekking groeit niet meer, dus de verwachting is dat ook in de toekomst dit plafond niet zal worden bereikt.
- * Lokaal kunnen negatieve effecten worden voorkomen door de infiltratie van oppervlaktewater. Dit vindt momenteel op twee locaties in Gelderland plaats.

Typen milieueffecten

Grondwateronttrekkingen of infiltraties kunnen primair de volgende hydrologische effecten hebben (effecten op het milieucompartiment bodem en water):

- * Verandering van de grondwaterstand: verdroging of vernatting.
- * Verlaging kweldruk.
- * Verandering grondwaterstroming (richting en/of snelheid).
- * Verandering grondwaterkwaliteit door:
 - o Verandering kweldruk.
 - o Verandering grondwaterstroming (bijvoorbeeld verplaatsing van verontreinigingen).

- Menging van verschillende watervoerende pakketten.
- Verandering grens tussen zoet en zout grondwater.
- Verandering temperatuur grondwater door koude-warmte opslagsystemen of door verplaatsing van koude en warme bellen van deze systemen.
- Afname grondwatervoorraad (duurzaam gebruik grondstoffen).
- Verandering maaiveldhoogte door zettingen.
- Indirecte beïnvloeding oppervlaktewatersysteem.

Secundair kunnen grondwateronttrekkingen of infiltraties daarmee effecten hebben op milieuwwaarden en gebruiksfuncties die afhankelijk zijn of onder invloed staan van de hydrologische situatie:

- Natuur: vooral verdroging/vernatting en waterkwaliteit.
- Landbouw: vooral verdroging of vernatting.
- Archeologische waarden: vooral waterkwaliteit en droogvallen/waterschade.
- (Cultuurhistorisch waardevolle) gebouwen en infrastructuur: vooral zettingen en waterschade.

Het beleid in het grondwaterbeheersplan als onderdeel van het Waterplan heeft alleen betrekking op de locatie en de hoeveelheden te onttrekken grondwater. Het beleid heeft geen betrekking op de inrichting en de installaties die de onttrekking daadwerkelijk uitvoeren. De regelgeving en het kaderstellende beleid voor de vergunningverlening voor dergelijke inrichtingen is opgenomen in onder meer de Wet milieubeheer en het Gelders Milieuplan. Het beleid in het Waterplan heeft dus ook geen betrekking op effecten die deze in richtingen veroorzaken, zoals effecten met betrekking tot natuur, geluid, lucht, landschap (visuele hinder) en verontreiniging (lekkage van bronfilters of het gebouwencircuit bij koude-warmte opslagsystemen).

Onderbouwing en toetsing beleid uit milieuoogpunt

Grondwateronttrekkingen zijn in principe in de hele provincie mogelijk. Uitgangspunt is dat de provincie zelf geen gebieden of locaties aanwijst en ook niet de te onttrekken hoeveelheden bepaald, maar vergunningaanvragen per geval op aanvaardbaarheid zal beoordelen. Hiervoor zijn in het Waterplan beleidsregels opgenomen. Voor onttrekkingen voor drinkwater en door de industrie zijn voor heel Gelderland wel plafonds ingesteld, maar deze zijn in de praktijk niet beperkend. Ruimtelijke sturing vindt plaats door de koppeling aan de functiekaart en het instellen van de twee optimaliseringsgebieden waardoor de onttrekkingseisen per locatie kunnen verschillen. Navolgend worden achtereenvolgens de argumenten voor de ruimtelijke sturing en de ingestelde plafonds in het Waterplan beschreven en wordt in algemene zin getoetst of met de beleidsregels de belangrijkste milieuwwaarden en -functies afdoende zijn beschermd. Met andere woorden: is een goede toetsing van de aanvaardbaarheid per vergunningaanvraag maar ook in samenhang op basis van de beleidsregels mogelijk?

Ruimtelijke sturing: functiekaart en optimaliseringsgebieden

Einddoel in 2027 is dat het waterbeheer volledig op orde is ten behoeve van de maatschappelijke functies. De eisen die functies stellen aan de waterhuishouding zijn beschreven in hoofdstuk 4 van het Waterplan. Inrichting en beheer van het watersysteem dient conform deze vereisten plaats te vinden. Op de functiekaart is aangegeven waar welke functie leidend is, waaronder de milieufunctie natte natuur. Bij elke vergunningaanvraag voor een onttrekking moet worden onderbouwd in hoeverre voldaan kan worden aan de

functie-eisen die van toepassing zijn bij de betreffende locatie en welke effecten op deze functies te verwachten zijn.

In het Waterplan zijn twee optimaliseringsgebieden aangewezen ('Oost- en Zuid-Veluwe' en 'de Graafschap') waarin grondwateronttrekkingen enerzijds natuurfuncties kunnen schaden en anderzijds grondwateroverlast kunnen beperken. Binnen deze gebieden gelden extra en strengere eisen voor onttrekkingen voor de drinkwatervoorziening en voor industriële onttrekkingen dan in de rest van Gelderland. Dit beleid is ontwikkeld ten behoeve van het Derde Waterhuishoudingsplan. Hiertoe is een systeemgerichte grondwateranalyse uitgevoerd. Daarbij is Gelderland op basis van voornamelijk hydrologische criteria ingedeeld in 33 deelstroomgebieden. De belangrijkste criteria hadden betrekking op de grenzen van grondwatersystemen, de grenzen van oppervlaktewatersystemen en de geohydrologische indeling van de ondergrond. De 33 deelgebieden zijn gescoord op 12 criteria verdeeld over 4 hoofdgroepen: de hoeveelheid beschikbaar grondwater (de relatie diep grondwater en oppervlaktewater, kwel en omvang grondwateronttrekkingen), de bescherming van grondwater (landgebruik en scheidende lagen), natte natuurwaarden (terrestrische en aquatische natuur) en kansen en bedreigingen (oppervlaktewater als bron, grondwateroverlast, risico's op verontreinigingen, zout (grondwater) in ondergrond en risico op zetting). Met elkaar geven deze 12 criteria een integraal beeld van de (on)mogelijkheden van grondwateronttrekkingen in de 33 deelgebieden: deelgebieden waar nog groei van onttrekkingen mogelijk is, waar sprake is van een win-win situatie (grondwateronttrekkingen kunnen hier grondwateroverlast beperken), waar een stand-still principe moet worden gehanteerd en waar krimp noodzakelijk is. Op basis hiervan zijn de twee optimaliseringsgebieden samengesteld bestaande uit deelgebieden waar sprake is van een win-win situatie, waar een stand-still principe moet worden gehanteerd en waar krimp noodzakelijk is.

Plafonds grondwaterwinning voor drinkwater en industrie

Voor drinkwater geldt een plafond van maximaal 170 miljoen m³ grondwateronttrekking per jaar en voor industriële toepassingen is dat 85 miljoen m³. Deze plafonds dienen als graadmeter voor de onttrokken hoeveelheden grondwater in Gelderland. Als meer grondwater wordt onttrokken dan de genoemde plafonds, doet dit te veel schade aan andere belangen. Deze plafonds worden nu in de praktijk bij lange na niet gehaald: nu jaarlijks gemiddeld circa 140 miljoen m³ onttrekking voor de openbare drinkwaterwinning en circa 40 miljoen m³ voor de industrie. De verwachting is dat ook in de toekomst deze plafonds niet zullen worden bereikt. De totale onttrekking groeit niet meer; tegenover bevolkingsgroei en uitbreiding van de industrie staan voldoende waterbesparende innovaties. Op basis van een convenant tussen Gelderland en Vitens zal in de planperiode de vergunde capaciteit voor openbare drinkwaterwinning worden teruggebracht. De plafonds zijn voor het eerst vastgesteld in het Tweede Waterhuishoudingsplan. Uit een tweetal studies⁴ was gebleken dat meer onttrekking dan beide plafonds samen (jaarlijks 255 miljoen m³) resulteert in schade voor het natuurbelang.

Toetsing beleidsregels

Over het algemeen kan worden gesteld dat de beleidsregels de provincie voldoende houvast bieden om bij vergunningverlening de belangrijkste milieuwaarden en -functies (bijvoorbeeld natte natuur binnen de EHS en Natura-2000) te kunnen beschermen. Alle

⁴ Grondwater Midden Nederland (Veluwe systeem) en Goed water Centraal (verdroging van natuurgebieden Vallei en Noord Veluwe).

typen milieueffecten die kunnen worden verwacht als gevolg van onttrekkingen moeten worden onderzocht en voor de relevante milieufuncties zijn doelen en eisen opgenomen. Duurzaamheid speelt een belangrijke rol: getoetst wordt of niet meer grondwater wordt onttrokken dan strikt noodzakelijk.

Het Waterplan geeft echter niet aan hoe effecten moeten worden onderzocht (methode) en wanneer daadwerkelijk sprake is van een negatief effect op milieuwwaarden en -functies (geen grens- of toetswaarden). Dat is logisch omdat dit veelal gebiedsafankelijk is en het Waterplan bevat alleen generiek beleid voor grondwateronttrekkingen voor de hele provincie. Dit betekent wel dat bij onttrekkingen waarbij de provincie het bevoegd gezag is elke aanvrager in eerste instantie zelf moet beslissen hoe de effecten worden onderzocht en wanneer sprake is van een effect. Om een uniforme beoordeling mogelijk te maken heeft de provincie een checklist opgesteld. In het Waterplan is aangegeven dat de Provincie bij de beoordeling rekening houdt met het 'gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem' (GGOR). Dit zijn de concrete en meetbare doelen voor de waterkwantiteit in landelijk gebied. Deze worden (stroom)gebiedsgericht ontwikkeld en moeten uiterlijk in 2010 door de Waterschappen zijn vastgelegd in de waterbeheerplannen en moeten in 2027 zijn gerealiseerd. Het waterbeheerplan en daarmee het GGOR vormen het kader voor onder meer de vergunningverlening voor onttrekkingen waarbij het waterschap het bevoegd gezag is. Met het GGOR worden belangrijke strategische doelen uit dit Waterplan, zoals het herstel van natte natuur, vertaald naar operationele doelen. Ook voor onttrekkingen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, is het van belang om bij vergunningaanvragen te toetsen in hoeverre de betreffende onttrekking past binnen het te realiseren GGOR. Aanbeveling in dit PlanMER is om in het operationele beleid voor onttrekkingen in dit Waterplan (het grondwaterbeheersplan) het vastgestelde GGOR expliciet op te nemen als kaderstellend. Dit betekent dat zowel de aanvrager als de provincie hier op moet toetsen en dat bij strijdigheid moet worden gezocht naar alternatieven of aanvullende compenserende maatregelen zodanig dat het realiseren van het GGOR in 2027 niet in gevaar komt.

De provincie is bevoegd gezag voor de onttrekkingen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening en koude-warmte opslag systemen en bij onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar door de industrie. Het waterschap is bevoegd gezag voor de overige onttrekkingen. Daarnaast zijn er ook onttrekkingen die niet vergunningplichtig zijn (deels wel meldingsplichtig). Het uiteindelijke effect in een gebied wordt bepaald door het totaal aan onttrekkingen. Voor het bewaken van dit totale effect is geen specifiek beleid in het Waterplan opgenomen. Dat is ook niet nodig omdat alle kleine onttrekkingen samen slechts verantwoordelijk zijn voor minder dan 5% van alle grondwater die jaarlijks in Gelderland wordt onttrokken. De provincie heeft daarom uit oogpunt van effectiviteit de keuze gemaakt om in het Waterplan alleen te sturen op de grotere onttrekkingen. Bovendien zijn in de Grondwaterwet ook voor kleinere, niet vergunningplichtige, onttrekkingen algemene regels opgenomen. Zo is bij onttrekkingen ten behoeve van beregening van meer dan 20 m³ per uur de beregeningsplanner voorgeschreven (onttrekkingen voor beregening van meer dan 60 m³ per uur zijn vergunningplichtig). De beregeningsplanner is een systeem waarmee afgewogen kan worden of beregening op een bepaald moment nuttig is en heeft gezorgd voor bewustwording en efficiëntere beregening.

5.4

DE OVERIGE BELEIDSUITSPRAKEN

In de tabel op de navolgende pagina's wordt zover dat mogelijk en zinvol is voor de overige beleidsuitspraken uit het Waterplan aangegeven wat de meest waarschijnlijke typen maatregelen zijn die door de lagere overheden moeten worden genomen en wat de te verwachten typen aan milieueffecten als gevolg hiervan kunnen zijn. Daarbij is de indeling in thema's gehanteerd waarbij alleen de thema's zijn opgenomen waarbij daadwerkelijk beleid in het Waterplan is opgenomen:

1. Oppervlaktewaterkwaliteit en de eisen van de Kaderrichtlijn Water.
2. Hoogwaterbescherming.
3. Regionale wateroverlast.
4. Watertekort.
5. Natte natuur.
6. Stedelijk gebied.
7. Grondwaterbescherming en drinkwatervoorziening.
8. Zwenwater.

In algemene zin wordt geconcludeerd dat de typen maatregelen en milieueffecten bij de overige beleidsuitspraken sterke overeenkomsten vertonen met de typen maatregelen en milieueffecten van de planmer-plichtige onderdelen van het Waterplan: herstel van natte landnatuur (paragraaf 5.2 van dit PlanMER) en grondwateronttrekkingen (paragraaf 5.3 van dit PlanMER). Het strategische beleid is in het Waterplan consequent doorgevoerd in de verschillende thema's. Zowel bij het kwantitatieve beleid (natte natuur, stedelijk gebied, regionale wateroverlast, watertekort en grondwaterbeheersplan) als bij het waterkwaliteitsbeleid (natte natuur, stedelijk gebied en grondwaterbescherming & drinkwatervoorziening) is sprake van wederzijdse versterking van beleid en gewenste maatregelen en effecten. Bij potentiële conflictsituaties is aangegeven wat leidend is, bijvoorbeeld bij de dubbelfuncties natuur en landbouw. Verdere afstemming op strategisch niveau is niet zinvol. Het strategische beleid biedt voldoende kader voor bescherming van de belangrijkste milieuwwaarden en -functies bij de (stroom)gebiedsgerichte vertaling naar operationeel beleid door de lagere overheden, zoals het vaststellen van het 'gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem' (GGOR).

De realisatie van vismigratievoorzieningen of visgeleidende maatregelen bij onderhoud en vernieuwing van kunstwerken zoals gemalen vormt een aandachtspunt (thema 1 in de tabel: oppervlaktewaterkwaliteit en de eisen van de Kaderrichtlijn Water). Naast het gewenste effect voor vispopulaties levert dit mogelijk een risico op extra droogte bovenstreams omdat vispassages met vistrappen een zekere hoeveelheid afvoer vereisen. Dit kan leiden tot negatieve gevolgen voor natuur en landbouw bovenstreams en daarmee in strijd zijn met het anti-verdrogingsbeleid en het beleid voor herstel van natte natuur in het Waterplan. Doelstelling voor 2015 is dat alle HEN-wateren optrekbaar zijn voor vissen, voor zover in overeenstemming met de streefbeelden en de bescherming van kwetsbare populaties. Aanbeveling vanuit dit PlanMER is om in het Waterplan hierbij ook een voorbehoud te maken voor een aantoonbaar risico op negatieve effecten als gevolg van verdroging door vispassages (in ieder geval voor Natura-2000 gebieden). Daarbij moet worden onderzocht of het mogelijk is om de vispassages in perioden die gevoelig zijn voor droogte buiten werking te stellen en in hoeverre de vispassages in dat geval nog voldoende effectief zijn voor vismigratie.

Beleid Waterplan	Type maatregelen	Type effecten
<i>1. Opperlaktewaterkwaliteit en de eisen van de Kaderrichtlijn Water</i>		
<p>Herstel en behoud van de kwaliteit voor oppervlaktewater in Gelderland waarbij voldaan wordt aan de normen uit de Kaderrichtlijn Water:</p> <ul style="list-style-type: none"> * een Goede Chemische Toestand (GCT) voor 41 prioritaire stoffen in alle wateren; * het Goede Ecologische Potentieel (GEP) met de hierbij behorende normen voor fysisch/chemische kwaliteitselementen (stikstof, fosfaat, zuurstof, temperatuur, chloride, doorzicht en zuurgraad) en overige verontreinigende stoffen (waaronder koper en zink). <p>In een gebiedsproces zijn de doelen en maatregelen om deze te bereiken vastgelegd. De doelen, status en begrenzing van de oppervlaktewaterlichamen zijn vastgelegd in het Waterplan.</p>	<p>De waterschappen staan aan de lat voor de uitvoering van het brede pakket aan maatregelen voor het bereiken van het GEP.</p> <p>Het bereiken van de normen voor de verontreinigende stoffen (GEP en GCT) hangt vooral af van de uitvoering van communautaire maatregelen en generiek Rijksbeleid. Brongericht beleid op EU-niveau (productenbeleid) en brongericht beleid van het Rijk voor nutriënten, metalen, PAK's en bestrijdingsmiddelen (Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen).</p>	<p>De mogelijke typen maatregelen door Waterschappen zijn zeer divers en daarmee de mogelijke typen effecten ook. Hiervoor wordt verwezen naar het algemene beoordelingskader in paragraaf 4.2 van dit PlanMER.</p> <p>Communautaire maatregelen en generiek rijksbeleid overstijgt het Waterplan</p>
<p>Beheer en onderhoud van de oppervlaktewaterlichamen zijn afgestemd op de vissoorten van de rode lijst. In 2015 zijn HEN-wateren optrekbaar voor vissen, voor zover in overeenstemming met de streefbeeld en de bescherming van kwetsbare populaties.</p>	<p>Realisatie van vismigratievoorzieningen of visgeleidende maatregelen bij onderhoud en vernieuwing van kunstwerken zoals gemalen.</p>	<p>Naast gewenst effect voor vissen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * beperkt ruimtebeslag ter plaatse van de kunstwerken * mogelijk een risico op extra droogte bovenstrooms met negatieve gevolgen voor natuur en landbouw omdat vispassages met vistrappen een zekere hoeveelheid afvoer vereisen.

2. Hoogwaterbescherming		
<p>Bescherming tegen hoogwater door het op orde krijgen en houden van de primaire en regionale waterkeringen. Realisatie PKB Ruimte voor de Rivier en Programma Maaswerken (maatgevende afvoer bij Lobith van 16.000 m³/s en bij Borgharen 3.800 m³/s in 2015) als eerste stap van een doorlopend traject naar duurzame bescherming door een maatgevende afvoer van respectievelijk 18.000 m³/s en 4.600 m³/s.</p>	<p>Breed scala aan rivierverruimende maatregelen, ook binnendijks.</p>	<p>Breed scala aan typen effecten: bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie, geluid, lucht, wonen en werken. Effecten zijn beschreven in het MER PKB RvR en het MER Maaswerken. Voor een aantal van de afzonderlijke maatregelen zijn of worden ook MER'en opgesteld. De rivieren zijn grotendeels onderdeel van Natura 2000; significante effecten kunnen zeker niet worden uitgesloten. Bij de verdere uitwerking van veel maatregelen is een passende beoordeling noodzakelijk.</p>

3. Regionale wateroverlast		
<p>Doel voor het regionale watersysteem is dat in 2015 en 2027 aan de normen uit de provinciale waterverordening voor inundatie vanuit watergangen als gevolg van extreme neerslag wordt voldaan en dat de daarvoor benodigde waterbergingsgebieden zijn ingericht en conserveringsmaatregelen zijn uitgevoerd. De maatregelen moeten door gemeenten planologisch worden vastgelegd en beschermd. De maatregelen moeten zo robuust mogelijk worden uitgevoerd zodat niet elke toetsronde resulteert in een nieuwe opgave. De regionale waterbergingsgebieden zijn begrensd en planologisch vastgelegd in de Streekplanuitwerking Waterberging 2006. Het betreft het Binnenveld en een laagte bij Eefde-West; Duivense Broek staat wel in de Streekplanuitwerking maar is vervallen. Deze gebieden hebben een dubbelfunctie met landbouw of natuur en moeten worden beschermd tegen kapitaalintensieve ontwikkelingen.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1 Water vasthouden in bovenstrooms gelegen waterlopen (de 'haarvaten'). Bijvoorbeeld: stuwen in kavelsloten, benutten laagten voor retentie en 'accoladeprofiel' in beken. 2 Waterberging door verruiming van de watergangen, eventueel in combinatie met natuurvriendelijke oevers. 3 Waterberging op bestaande of nieuwe plassen. 4 Tijdelijke waterberging in regionale bergingsgebieden. Uitgangspunten: <ul style="list-style-type: none"> ▪ behoud van het overwegend aanwezige grondgebruik. ▪ mogelijkheid om het gebied te laten inunderen met oppervlaktewater bij extreme neerslag. ▪ het voorkomen van schade of overlast aan huidig grondgebruik, wegen, bebouwing. ▪ verbeteren kwaliteit van het inundatiewater. <p>Mogelijke maatregelen: aanleg van kades, maaiveldverlaging, aanleg of aanpassen van kunstwerken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bodem: vergraving bij maaiveldverlaging. ▪ Grond- en oppervlaktewater: beïnvloeding kwaliteit en kwantiteit. ▪ Natuur: vernatting in en rond waterlopen en in omgeving; incidentele inundatie door waterberging (ook waterkwaliteit); oevervegetatie door verruimen watergangen. ▪ Landbouw: vernatting, schade bij inundatie en ruimtebeslag. ▪ Landschap / cultuurhistorie: beïnvloeding (cultuurhistorische) polderlandschap. ▪ Gebouwen/infrastructuur: schade door inundatie.

<p>4. Watertekort</p>		
<p>Doel is inzicht in haalbare en betaalbare effect- en brongerichte maatregelen ter bestrijding van watertekorten in 2015 en schade voortvloeiend uit watertekorten zoveel mogelijk beperken in 2027. Onderwerpen die in de planperiode verder onderzocht moeten worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> * De effecten van een of meerdere extreem droge jaren op natuur. * Nut en noodzaak van het inzetten van prijsprikkels om verspilling van water tegen te gaan. * Secundaire effecten van watertekort, zoals schade aan wegen en gebouwen door zetting, de gevolgen van verminderde landbouwopbrengsten op de werkgelegenheid en de effecten van droogte voor recreatie * Gevolgen voor het stedelijke gebied. * Effectiviteit van maatregelen om de effecten van watertekort tegen te gaan. * De financiële gevolgen voor Gelderland. 	<p>Brongerichte maatregelen die de kans op watertekorten verkleinen (creëren robuust watersysteem, gebiedsgericht maatwerk). Vooral aanpassingen in het regionale watersysteem gericht op het vasthouden en bergen van water (zie maatregelen bij het thema regionale wateroverlast). Ook anti-verdrogingsmaatregelen bij het thema natte natuur dragen bij.</p> <p>Effectgerichte maatregelen die helpen de schade door watertekort te verminderen of te voorkomen. Berekening vanuit grondwater is om landbouwkundige schade te voorkomen in beginsel toegestaan, mits hierdoor geen schade aan waterafhankelijke functies ontstaat. De Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) beslist over de verdeling van water dat wordt ingenomen uit de grote rivieren bij droogte.</p>	<p>Voor effecten zie thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Natte natuur (paragraaf 5.2 en deze tabel). * Regionale wateroverlast (deze tabel). * Onttrekkingen (paragraaf 5.3).

<p>5. Natte natuur</p>		
<p>Herstel van <i>natte landnatuur</i>: zie paragraaf 5.2 van dit PlanMER.</p>	<p>Zie paragraaf 5.2 van dit PlanMER.</p>	<p>Zie paragraaf 5.2 van dit PlanMER.</p>
<p>Herstel van waterhuishouding, waterkwaliteit en ecologie, realisatie van ecologische doelen en bereiken van het streefbeeld voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> * <i>sprengen en beken</i> rond de Veluwe en bij Winterswijk in 2013 (Sprengen en Beken programma); * wateren van het hoogste ecologische niveau in 2015 (<i>HEN-wateren</i>; hierin komt zeldzame tot zeer zeldzame ecologie voor en de ecologische processen zijn er het meest natuurlijk); * wateren met een specifieke ecologische doelstelling in 2027 (<i>SED-wateren</i>; enige humane beïnvloeding, maar veel waardevoller dan basisniveau). 	<p>Maatregelen op basis van uitwerking streefbeelden uit de Waterwijzers, de doeltypen uit de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en een beheer- en onderhoudsplan per spreng of beek door de Waterschappen. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Gericht op oppervlaktewater- en grondwaterbeheer bovenstrooms. * Aantakken van oude meanders en ruimte voor vrij meanderen. * Aanleg vispassages. * Minimale invloed menselijk handelen op ecologie en kwaliteit en kwantiteit grond- en oppervlaktewater (beschermingsbeleid). <p>Het Sprengen en Beken programma, sanering van riooloverstorten op SED-wateren zover effectief en vierde zuiveringstrappen op een aantal specifiek benoemde RWZI's worden doormiddel van een subsidieregeling (Vitaal Gelderland) gestimuleerd.</p>	<p>De mogelijke typen maatregelen zijn zeer divers en daarmee de mogelijke typen effecten ook (hiervoor wordt verwezen naar het algemene beoordelingskader in paragraaf 4.2 van dit PlanMER). De belangrijkste typen effecten zijn naar verwachting de gewenste positieve effecten op de natte natuur en negatieve effecten op de landbouw als gevolg van vernatting.</p>

6. Stedelijk gebied		
Doel voor het stedelijke gebied is dat in 2015 de urgente situaties van wateroverlast zijn opgelost en dat in 2027 het stedelijk watersysteem geheel voldoet aan de norm (1/100) en wateroverlast wordt voorkomen. De gebieden met urgente wateroverlast en de hele stedelijke wateropgave zijn door waterschap en gemeenten gezamenlijk overeengekomen in het geactualiseerde Nationale Bestuursakkoord Water uit 2008.	<ul style="list-style-type: none"> * Maatregelen om wateroverlast vanuit oppervlaktewater op te lossen: aanleg nieuwe watergangen of verruimen van bestaande watergangen. * Maatregelen om wateroverlast vanuit riolering die leidt tot schade (water op straat) op te lossen: afkoppelen van hemelwater en herinrichting van openbaar gebied (zoals drempels en stoepen). * Maatregelen om grondwateroverlast te beperken of te voorkomen: drainage of bouwkundig. 	Naast het gewenste effect van vermindering van de wateroverlast: <ul style="list-style-type: none"> * (beperkt) ruimtebeslag op stedelijke functies, vooral bij uitbreiding van oppervlaktewater. * (beperkte) aanvulling van de grondwatervoorraad bij afkoppeling en infiltratie van hemelwater, grondwaterkwaliteit is daarbij wel een aandachtspunt. * (beperkte) visuele en stedenbouwkundige/ landschappelijke effecten.
Na bereiken Basisinspanning Riolering (reductie vuiluitwerp door riooloverstorten met 50%) voor 2015 een analyse van maatregelen om zo kosteneffectief mogelijk de waterkwaliteit op het juiste niveau te krijgen voor alle relevante functies (<i>waterkwaliteitspooranalyses</i>) en uitvoer van deze maatregelen voor 2027.	Bron- en effectgerichte maatregelen. Bijvoorbeeld verdere reductie van de vuiluitwerp door afkoppelen en doorstromingsmaatregelen in het watersysteem.	Naast gewenst effect op de waterkwaliteit naar verwachting geen relevante milieueffecten.

7. Grondwaterbescherming en drinkwatervoorziening		
<p>Grondwater als grondstof voor de bereiding van drinkwater zonder ingrijpende en kostbare zuivering. Beleid vooral gericht op het voorkomen van verontreiniging:</p> <p>1. Rond grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorzieningen zijn bij verordening en via de Structuurvisie (het voormalige Streekplan) 1-jaarszones, 25-jaarszones (grondwaterbeschermingsgebieden) en boringsvrije zones (bij winningen die door diepliggende kleilagen worden beschermd). Binnen de 1-jaarszones worden alle risicovolle functies geweerd. Binnen 25-jaarszones worden functies die goed kunnen worden gecombineerd met openbare drinkwaterwinning gestimuleerd (bij voorkeur robuuste combinaties). Nieuwe bestemmingen met grotere risico's dan bestaande bestemmingen worden niet toegelaten en wanneer dit niet kan worden voorkomen moet dit worden gecompenseerd door realisatie van een functie elders in de zone die past bij het belang van openbare drinkwaterwinning.</p>	<p>Ruimtelijke bescherming en regelgeving voor schadelijke stoffen in relatie tot projecten leiden op zich zelf niet tot maatregelen. Maatregelen in een aantal grondwaterbeschermingsgebieden voor meststoffen, bestrijdingsmiddelen en puntbronnen om een toename van de zuiveringsinspanning te voorkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * extensievere vorm van landbouw (wordt gestimuleerd met vergoeding). * boeren voor natuur door aankoop landbouwgronden (mogelijkheden worden onderzocht). * duurzame, gifvrije methoden van onkruidbeheer in openbaar groen en op verharding (verzoek aan gemeenten). * uitvoeren bodemsaneringen. 	<p>Maatregelen hebben een gunstig effect op de grondwaterkwaliteit en kunnen daarmee ook een gunstig effect hebben op (natte) natuurwaarden. Door extensiveren of afname landbouw ontstaat meer ruimte voor natuurontwikkeling.</p>

<p>2. In de Provinciale milieuverordening Gelderland is regelgeving voor de oprichting en uitbreiding van inrichtingen, transport, opslag en gebruik van schadelijke stoffen en aanleg- en bouwprojecten opgenomen (verboden, vergunningplicht, ontheffingen).</p> <p>3. In een aantal grondwaterbeschermingsgebieden zijn voor meststoffen, bestrijdingsmiddelen en puntbronnen maatregelen nodig om een toename van de zuiveringsinspanning te voorkomen (KRW-doelstelling). In samenwerking met Vitens en de gemeenten Arnhem en Nijmegen wordt een Programma bodemsanering waterwinningen opgesteld. Saneringen zullen uitgevoerd worden tot 2015 en zover dat niet mogelijk is tot 2021.</p>		
<p>8. Zwemwater</p>		
<p>Zwemwateren voldoen als minimum aan de categorie "aanvaardbaar" en zoveel mogelijk aan de categorie "goed" of "uitstekend" uit de EU-Zwemwaterrichtlijn.</p>	<p>In de praktijk blijken maatregelen om de bacteriologische kwaliteit te verbeteren nauwelijks mogelijk omdat de kwaliteit samenhangt met watervogelkolonies en/of zwemmende honden.</p>	<p>Niet van toepassing.</p>

Geen passende beoordeling nodig

In het Waterplan is beleid opgenomen dat is gericht en van invloed kan zijn op de waterhuishouding in Gelderland. De waterhuishouding kan zeer bepalend zijn voor het kunnen voldoen aan de instandhoudingsdoelen van de Natura-2000 gebieden, vooral in het geval van natte natuur. In Gelderland is een grote oppervlakte aan Natura-2000 gebied aanwezig (onder andere een groot deel van het Veluwe massief), waaronder ook natte natuur. In het Waterplan worden geen concrete projecten of handelingen geïnitieerd met mogelijke significant negatieve gevolgen op Natura-2000 (het beleid is juist gericht op positieve gevolgen: herstel van natte natuur, zie hierna). Voor het Waterplan hoeft dan ook geen passende beoordeling te worden uitgevoerd. Uitgangspunt daarbij is dat in het Waterplan bij de doelstelling om wateren optrekbaar te maken voor vis expliciet wordt opgenomen dat dit niet mag leiden tot het risico van verdrogingseffecten in Natura-2000 gebieden (zie paragraaf 5.4, overige beleidsuitspraken). Zoals beschreven in hoofdstuk 3 is het Waterplan niet kaderstellend voor de ruimtelijke uitwerking van de binnendijkse maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier en de regionale waterbergingsgebieden.

Beleid voor onttrekkingen en infiltraties van grondwater

Na invoering van de Waterwet is de provincie verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor de koude warmte opslag (KWO), de grotere industriële onttrekkingen (> 150.000 m³ per jaar) en de openbare drinkwaterwinning. Zoals beschreven in paragraaf 5.3 is hiervoor in het Waterplan operationeel beleid opgenomen waarbij op voorhand geen gebieden worden aangewezen of uitgesloten (met uitzondering van koude-warmteopslag binnen 25-jaarsozones rond openbare drinkwaterwinningen). Een vergunningaanvraag voor een onttrekking met mogelijk significant negatieve effecten op Natura-2000 is dus ook nog niet uitgesloten. In dat geval is naast de onttrekkingsvergunning ook een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig waarbij de concrete effecten op Natura-2000 in beeld moeten worden gebracht. In het Waterplan is aangegeven dat ook in de aanvraag voor een onttrekkingsvergunning de effecten op natuur expliciet moeten worden onderbouwd. In het kader van beide procedures is Gedeputeerde Staten van Gelderland het bevoegd gezag. In alle afgegeven onttrekkingsvergunningen wordt ook expliciet verwezen naar de verplichtingen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Beleid gericht op herstel van natte natuur in EHS en Natura-2000

Zoals beschreven in paragraaf 5.2 en paragraaf 5.4 is het strategische beleid in het Waterplan gericht op het herstel en de ruimtelijke bescherming van natte natuur (waaronder Natura-2000 gebieden) en zal dus voornamelijk tot positieve effecten leiden. De Natura-2000 gebieden die een directe relatie hebben met water moeten vanuit de KRW opgenomen worden op een lijst met te beschermen gebieden. Het gaat in Gelderland om 16 gebieden die allen onderdeel uitmaken van de TOP-lijst. De TOP-lijst bestaat uit in totaal 35 gebieden met verdroogde natte landnatuur, waarvan er 34 binnen de EHS liggen (zie paragraaf 5.2). Bij de aanpak van deze gebieden wordt aangesloten bij de Natura-2000 doelen. Het beleid in het Waterplan is echter nog te weinig gebiedsspecifiek en concreet om de daadwerkelijke effecten op Natura-2000 gebieden te kunnen bepalen. Bij de uitwerking van het beleid in concrete maatregelen en projecten door lagere overheden zal dit in geval van een relatie met Natura-2000 gebieden wel gebeuren. Herstel vindt (stroom)gebiedsgericht plaats door middel van een open proces met alle belanghebbenden waarbij het te realiseren en

behouden 'gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem' (GGOR) wordt vastgesteld en gerealiseerd.

Natura-2000 Beheerplannen

In de komende periode zal voor elk Natura-2000 gebied een Beheerplan worden opgesteld met de eisen en benodigde maatregelen om te kunnen voldoen aan de instandhoudingsdoelen. Hier moeten concrete nieuwe projecten en handelingen aan worden getoetst. In het kader van de Beheerplannen wordt ook geïnventariseerd welke vormen van bestaand gebruik (zoals bestaande grondwateronttrekkingen) kunnen leiden tot significante effecten en worden maatregelen overwogen met betrekking tot beëindiging of aanpassing hiervan. De verwachting is dat het Waterplan en de Structuurvisie (het voormalige Streekplan) voldoende ruimte bieden om een belangrijk deel van deze maatregelen te kunnen uitvoeren. Mocht dat toch niet het geval blijken, zal dit worden meegenomen in het volgende Waterplan. Omdat de Beheerplannen nog moeten worden opgesteld is specifiek beleid per Natura-2000 gebied voor bijvoorbeeld grondwateronttrekkingen in het Waterplan nu niet zinvol. Mogelijk is dit op basis van de Beheerplannen in het volgende Waterplan wel aan de orde (bijvoorbeeld zonering).

Natura-2000 gebieden met status 'sense of urgency' voor watercondities

VIER GEBIEDEN MET STATUS 'SENSE OF URGENCY' Bij vier Natura-2000 gebieden is de waterhuishoudkundige situatie zodanig dat binnen 10 jaar onherstelbare schade aan het gebied optreedt (Natura-2000 gebieden met status 'sense of urgency' voor watercondities). Hierdoor is de kernopgave (Natura-2000 Doelendocument, LNV 2006) niet meer realiseerbaar. Het betreft Landgoederen Brummen, Korenburgerveen, Bennekomse Meent (Binnenveld) en Rijnstrangen. In deze gebieden moeten daarom uiterlijk in 2015 de watercondities op orde worden gebracht zodat de kernopgave realiseerbaar blijft.

MAATREGELN KORENBURGERVEEN

In het recente verleden zijn voor het Korenburgerveen al maatregelen uitgevoerd. Hierdoor kunnen de grondwaterstanden flink stijgen. De provincie heeft een programma overeenkomst met Natuurmonumenten gesloten waarin nog inrichtingsmaatregelen zijn opgenomen voor de komende periode.

MAATREGELN KRW

Gezien de urgentie van de maatregelen voor de 'sense-of-urgency' gebieden en de mogelijke samenhang met andere maatregelen zijn in de betreffende gebiedsprocessen vanuit de KRW al waterhuishoudkundige maatregelen uitgewerkt. Dit zijn naast maatregelen om te voldoen aan de KRW-doelen (Goede Ecologische Potentieel en Goede Chemische Toestand) maatregelen waarvan nu al kan worden voorzien dat ze noodzakelijk zijn om verdere achteruitgang van de 'sense-of-urgency' gebieden te voorkomen én om een grote stap vooruit te zetten voor herstel. De maatregelen waarover consensus bestaat zijn opgenomen in het Stroomgebiedbeheersplan. Het betreft de 'standaard' anti verdrogingsmaatregelen zoals het aanpassen van de detailontwatering. Bij Rijnstrangen gaat het bijvoorbeeld om het plaatsen van een stuw en twee drempels om de oppervlaktewaterstanden geschikt te maken voor de rietvegetatie en graslanden.

MAATREGELN GGOR EN BEHEERPLANNEN

De definitieve en volledige herstelmaatregelen voor de vier 'sense-of-urgency' gebieden worden bepaald bij de totstandkoming van het GGOR (uiterlijk in 2010 vastgelegd in het Waterbeheersplan) en de Natura-2000 Beheerplannen. De uitkomst van deze twee processen kan zijn dat een extra opgave resteert na uitvoering van de maatregelen die in het Stroomgebiedbeheersplan staan.

BINNEN DE PLANPERIODE WORDT AAN DE WATERVEREISTEN VOLDAAN	Herstel van de 'sense-of-urgency' gebieden in uiterlijk 2015 is als doel in het Waterplan opgenomen (dus binnen de planperiode). Uitgangspunt hierbij is dat de waterhuishoudkundige maatregelen uit de overeenkomst met Natuurmonumenten, het Stroomgebiedbeheersplan, het GGOR en de Beheerplannen Natura-2000 hiervoor volstaan en tijdig zijn uitgevoerd.
--	---

5.6

DUURZAAMHEID

Duurzaamheid heeft bij de totstandkoming van het Waterplan een belangrijke rol gespeeld. Hieraan is ondermeer via de volgende sporen invulling gegeven:

- Einddoel is dat het waterbeheer in 2027 volledig op orde is ten behoeve van de maatschappelijke functies. De eisen die deze functies stellen aan de waterhuishouding zijn beschreven. Maatregelen worden veelal gebiedsgericht uitgewerkt (maatwerk). Belangrijk onderdeel hiervan is het herstel van natte natuur, waaronder Natura-2000.
- Voor wat betreft hoogwaterveiligheid wordt aangesloten bij strategische keuzes in de PKB Ruimte voor de Rivier en Programma Maaswerken voor 2015 als eerste stap van een doorlopend traject naar duurzame bescherming. In de planperiode van het Waterplan (2010 – 2015) wordt in samenwerking met nationale en internationale partners al nagedacht over noodzakelijke maatregelen op de lange termijn (tot na 2100).
- Sturen op robuuste maatregelen om de strategische doelen uit het Waterplan te halen, met andere woorden: meteen rekening houden met de verdere toekomst. Maatregelen meteen richten op het behalen van alle relevante doelen en zodanig dimensioneren dat deze langere tijd aan de norm(en) voldoen of zodanig vorm geven dat aanvullende maatregelen bij voortschrijdende normstelling goed mogelijk zijn of dat maatregelen omkeerbaar zijn ('no regret').
- Rekening houden met de meest recente klimaatscenario's en de onzekerheden hierin op basis van de afspraken die hierover gemaakt zijn in het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel van 25 juni 2008 (NBW-actueel). In het NBW-actueel zijn door het Rijk, de provincies, waterschappen en gemeenten afspraken gemaakt over de aanpak van de wateropgave in de 21^e eeuw. Voor de al berekende wateropgaven wordt vastgehouden aan het 'midden klimaatscenario 2050' uit 2000, waarbij maatregelen indien mogelijk wel robuuster worden uitgevoerd in het licht van de onzekerheden en extremen in de nieuwe 'KNMI'06' klimaatscenario's uit 2006. Voor de periodieke toetsing van het watersysteem (voor het eerst in 2012) en bij nieuw te berekenen wateropgaven wordt uitgegaan van de nieuwe scenario's en is bepaald hoe dat dient te gebeuren bij de verschillende onderdelen van de opgave (regionale wateroverlast, de stedelijke wateropgave, watertekorten en waterkwaliteitsopgaven).
- Belangrijk basisuitgangspunt van het grondwaterbeheersplan is effectief en efficiënt gebruik van grondwater zodat hiervan ook in de toekomst voldoende beschikbaar is.
- Een belangrijk uitgangspunt van het Waterplan is om door te gaan op de weg die is ingeslagen met de eerdere waterplannen, tenzij bijsturing of aanvulling noodzakelijk is op basis van (nieuwe) nationale of Europese kaders. Zo wordt 'beleidsrust' gecreëerd en worden lopende trajecten zo min mogelijk verstoord. Dit maakt duurzame investeringen in de landbouw en industrie mogelijk.

HOOFDSTUK

6

Leemten in kennis en
evaluatie**Leemten in kennis**

De belangrijkste leemte in kennis heeft betrekking op de aard van het Waterplan: voornamelijk hoog abstract strategisch beleid waarbij nog meerdere concrete invullingen denkbaar zijn. Gebiedsgerichte ruimtelijke doorvertaling en beschrijving van concrete maatregelen en milieueffecten is nog niet mogelijk. In dit PlanMER wordt een beeld gegeven van de (milieu-)overwegingen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van het beleid en van mogelijke typen maatregelen en milieueffecten die hieruit kunnen resulteren. Het PlanMER geeft op basis hiervan enkele aanbevelingen. Omdat deze leemte in kennis een direct gevolg is van de aard van het Waterplan, is dit voldoende voor een verantwoorde besluitvorming.

Monitoring en evaluatie

In hoofdstuk 7 en 8 van het Waterplan is beschreven hoe de provincie invulling geeft aan monitoring en evaluatie van de uitvoering van het beleid en de effecten als gevolg hiervan.

MONITORING VAN DE
UITVOERING

Monitoring van de uitvoering van maatregelen geeft inzicht in waar zich knelpunten in de uitvoering voordoen. Actief bijsturen is dan mogelijk. Voor de waterschappen wordt het systeem van voortgangsrapportages en -gesprekken dat tijdens het Derde Waterhuishoudingsplan is geïntroduceerd voortgezet. De voortgang in de uitvoering bij gemeenten wordt door middel van periodieke enquêtes geïnventariseerd. Met een aantal andere uitvoerende partijen, zoals drinkwaterbedrijf Vitens, zijn overeenkomsten gesloten waarin afspraken zijn opgenomen over voortgangs monitoring.

MONITORING VAN
EFFECTEN

De uitvoering van maatregelen moet leiden tot effecten. Het monitoren van deze effecten is van belang om te zien of de maatregelen het beoogde effect hebben en of het nodig is beleid en uitvoering bij te sturen. De planperiode staat in het teken van uitvoering van maatregelen. De effecten zullen dus waarschijnlijk pas na deze planperiode zichtbaar worden. Voor een aantal onderwerpen is het effect van maatregelen direct te relateren aan de uitvoering van maatregelen. Voor dergelijke onderwerpen is het inzicht dat uit de jaarlijkse voortgangsrapportages komt voldoende voor het monitoren van de effecten. Bij onderwerpen die een relatie met ecologie hebben is dit minder direct waarneembaar. Er is een bepaalde periode nodig voordat de effecten van de uitgevoerde maatregelen zichtbaar zijn. Voor deze onderwerpen is dus naast het volgen van de uitvoering van maatregelen ook het monitoren van de effecten noodzakelijk om vast te kunnen stellen of de maatregelen tot het gewenste resultaat leiden. De opzet voor deze planperiode is daarom dat de provincie

gezamenlijk met de waterschappen en de natuur- en terreinbeheerders een systeem van effectmonitoring uitwerkt en een eerste monitoringsronde uitvoert.

EVALUATIE EN BIJSTURING: In de planperiode wordt twee maal een watersysteemrapportage opgesteld. In deze
WATERSYSTEEMRAPPORTAGE rapportage wordt de toestand van het Gelderse watersysteem beschreven in relatie tot de doelen uit het geformuleerde beleid. Door het opstellen van een tweetal rapportages, in 2012 en 2015, is het mogelijk om beleid en uitvoering tijdig bij te sturen als de bereikte resultaten daartoe aanleiding geven. De laatste rapportage geeft daarbij ook informatie voor het Waterplan 2016-2021.

AANPAK PROVINCIE Het monitoren en evalueren van de daadwerkelijk optredende milieugevolgen van het
VOORZIET IN PLANMER Waterplan is verplicht in het kader van de planmer-procedure (zie hoofdstuk 2). De aanpak
VERPLICHTING van de provincie voor monitoring en evaluatie voorziet hier in.

COLOFON

WATERPLAN GELDERLAND 2010 - 2015

BIJLAGE MILIEUEFFECTRAPPORT VOOR PLANNEN (PLANMER)

OPDRACHTGEVER:

Provincie Gelderland

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

Drs. P.A. Weijers

GECONTROLEERD DOOR:

Drs. K. v.d. Wel

VRIJGEGEVEN DOOR:

Drs. B.P.W. Schlangen

28 november 2008

B02023/CE8/079/000012

ARCADIS NEDERLAND BV

Beaulieustraat 22

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Tel 026 3778 911

Fax 026 3515 235

www.arcadis.nl

Handelsregister

9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.